

Marta Ruskowiak

Przedszkolak z deficytami rozwojowymi

Rodzice odgrywają ogromną rolę w procesie kształcenia i wychowania swoich pociech. Działając na tym samym froncie co nauczyciele, powinni być prawdziwymi przyjaciółmi przedszkola i osób, które troszczą się o dobro ich dzieci. Niestety bywa tak, że rodzice nie dostrzegają deficytów rozwojowych swoich dzieci. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy może być fakt, że rzadko obserwują przedszkolaki w wieku syna bądź córki i nie mają porównania. Niejednokrotnie jednak tłumaczą sobie pewne spostrzeżenia tym, że dziecko jest małe i ma jeszcze czas na opanowanie wymaganych umiejętności.

Zaburzenia, zamiennie deficyty rozwojowe, to „poważne odchylenia od tych norm rozwojowych – zarówno w budowie ciała, jak i poszczególnych funkcji – które stwierdza się u większości dzieci w danym wieku”¹.

Według wspomnianego *Słownika pedagogicznego* dzielimy je na dotyczące rozwoju ruchowego, rozwoju lateralizacji, rozwoju mowy, rozwoju umysłowego i rozwoju psychicznego.

Wspomaganie rodziców w działaniach na rzecz dziecka z zaburzeniami jest niezwykle ważne. Nasuwa się zatem pytanie: Jak w przystępny sposób, nieprzyprawiający rodzica o palpitação serca, przekazać mu informację o niepokojących zachowaniach dziecka w przedszkolu i zachęcić do współpracy dla jego dobra? Możliwości jest kilka.

Według Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej najlepszym sposobem zbadania rodzicom problemów dziecka jest zaproszenie ich na **zajęcia otwarte**; wówczas sami dostrzegą, jak ono wypada na tle całej grupy. Należy pamiętać, aby byli oni jedynymi rodzicami obecnymi na spotkaniu. Taka sytuacja pozwoli na uniknięcie dyskomfortu związanego z porównywaniem przedszkolaków. Opiekunowie dziecka z deficytami rozwojowymi nie doznają poczucia dyskredytacji w oczach innych rodziców, wynikającej z odmiennego zachowania ich wychowanka na tle grupy rówieśniczej. Autorka proponuje zatem podczas wcześniejszych rozmów uświadomić rodzicom dysfunkcje przedszkolaka, przekonać, że nie chodzi tu o krytykę ich pociechy, lecz o podjęcie działań naprawczych.

¹ Cz. Kupisiewicz, M. Kupisiewicz, *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 2009, s. 198.

Edyta Gruszczyk-Kolczyńska podaje kilka wskazówek przydatnych we współpracy z opiekunami w celu zminimalizowania nieporozumień i napięć. Autorka radzi, aby w kontaktach z rodzicami **mówić o dziecku w kategoriach wolniejszego tempa rozwoju** (unikając sformułowań typu *mikrouszkodzenia, zaburzenia, deficyty*) i wyjaśnić, że wolniejszy rozwój nie oznacza, że przedszkolak rozwija się gorzej, gdyż zależy to od działań wspierających. **Nie należy straszyć rodziców poradnią** i psychologiem, jeżeli zaś sposób funkcjonowania rażąco odbiega od normy, trzeba tę informację przekazać oględnie i z nadzieją, że wczesna interwencja wpłynie korzystnie na rozwój dziecka. Edyta Gruszczyk-Kolczyńska sugeruje również podsuwać opiekunom **pozycje literatury** z praktycznymi wskazówkami, z ćwiczeniami i sposobami radzenia sobie z problemami ich dzieci². Jak przekazywać negatywne spostrzeżenia rodzicom? Oto przydatne wskazówki.

Dekalog postępowania

1. **Zorganizuj prywatne/intymne miejsce do rozmowy** – unikaj wrażenia przypadkowości spotkania (np. stanie na korytarzu), poczucia presji czasu (np. w trakcie zajęć dydaktycznych lub innych czynności opiekuńczych).
2. **Merytorycznie przygotuj się do rozmowy** – wzbudź zaufanie rozmówcy, wykaż się wiedzą dotyczącą omawianego problemu, zasięgnij opinii innych specjalistów czy starszych koleżanek po fachu.
3. **Słuchaj i pozwól mówić innym** – pamiętaj, że rozmowa to nie twój monolog, zapytaj o zdanie rodzica, o jego spostrzeżenia w danej kwestii.
4. **Zacznij od pozytywów** – wypowiadając się o dziecku, podkreślaj jego mocne strony, by w dalszej części wypowiedzi zwrócić uwagę na pewne problemy.
5. **Mów spokojnie i opanuj negatywne emocje** – kieruj rozmową w taki sposób, aby nie brały góry negatywne emocje; jeśli mimo wszystko do tego dojdzie, spokojnie przerwij rozmowę i zaproponuj inny termin spotkania.
6. **Ustal wspólny front działania** – w rozmowie podkreślaj wspólnotę interesów, do rodzica zwracaj się w pierwszej osobie liczby mnogiej (MY), np. *Zastanówmy się wspólnie...; Podejmijmy pewne decyzje...*
7. **Nie atakuj i nie obwiniaj** – doceniaj starania rodzica, skup się na zaletach dziecka, staraj się zrozumieć jego i tak trudną sytuację.
8. **Unikaj moralizowania** – nie dawaj tzw. złotych rad, takie zachowanie podkreśla wyższość nauczyciela nad rodzicem i nie sprzyja stwarzaniu relacji partnerskiej.
9. **Miej plan** – przedstaw rodzicowi propozycje wsparcia i pomocy. Pamiętaj, że rodzic często jest zagubiony w takiej sytuacji, utwierdź go w przekonaniu, że dzięki wspólnym działaniom osiągniecie zamierzony cel.
10. **Podsumuj spotkanie, zmotywuj rodzica do działania** – dokonaj podsumowania ustalonych zasad i form współpracy (przydatne może okazać się spisanie ustaleń w formie kontraktu)³.

Marta Ruskowiak – nauczyciel mianowany w Przedszkolu Miejskim im. Kubusia Puchatka w Karlinie. Absolwentka Akademii Pomorskiej w Słupsku na kierunku pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna, oligofrenopedagog.

Wspomaganie rodziców w działaniach na rzecz dziecka z zaburzeniami jest niezwykle ważne. Nasuwa się zatem pytanie: Jak w przystępny sposób, nieprzyprawiający rodzica o palpitację serca, przekazać mu informację o niepokojących zachowaniach dziecka w przedszkolu i zachęcić do współpracy dla jego dobra?

Bibliografia

Garstka T., *Zasady prowadzenia rozmów z rodzicami. Poradnik dla nauczycieli*, Warszawa 2009.

Gruszczyk-Kolczyńska E., *Wspomaganie rozwoju umysłowego czterolatków i pięciolatków*, Warszawa 2004.

Kupisiewicz Cz., Kupisiewicz M., *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 2009.

² E. Gruszczyk-Kolczyńska, *Wspomaganie rozwoju umysłowego czterolatków i pięciolatków*, Warszawa 2004, s. 28–29.

³ T. Garstka, *Zasady prowadzenia rozmów z rodzicami. Poradnik dla nauczycieli*, Warszawa 2009, s. 2–4.